

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

PROSÄNKÄRI

2 2023

LKL:n Valokuva- kilpailu 2023

Lapin Kullankaivajain Liitto julkistaa avatuksi kaikille avoimen Kultakuvakisan 2023. Kultakuvakisan avulla pyritään saamaan liiton arkistoon laadukkaita ja todistusvoimaisia kuvia Lapin kullankaivuperinteestä. Samalla halutaan nostattaa innostusta ainutlaatuisen kultaperinteemme taltioimiseen.

Kilpailuaika päättyy 30.11.2023. Kultakuvakisa on kaikille avoin. Kuvien digitaalista manipulointia ei suositella tehtäväksi, tai ainakin se toivotaan tehtäväksi sen verran laadukkaasti, ettei liiton toiminnanjohtaja tajua sellaista edes tehdyn. Sarjojen parhailla on luvassa Lapin kultaa, muitakin palkitaan.

Kilpailusarjoja on perinteisten kolmen sijaan neljä:

- Kullan murut: kuvat kullasta
- Muu maailmankaikkeus: muut kullankaivun yhteydessä tehdyt mielenkiintoiset tai arvokkaat löydökset
- Työn kuva: kullankaivun eri työvaiheet
- Kullankaivaja kotonaan: kultaleirin jokapäiväisestä arjesta ja muista legendaarisista episodeista kertovat kuvat

Kuvat tulee toimittaa riittävän korkearesoluutioisina digikuvina LKL:n sähköpostiin info@kullankaivajat.fi. Viestin otsikkona "Valokuvakilpailu 2023" ja saateviestissä kerrottuna kuvaaja sekä mihin sarjoihin lähetetyt kuvat osallistuvat.

Kilpailukuvia ei palauteta, vaan ne säilytetään liiton arkistossa, jossa ne ovat LKL Ry:n käytettävissä kuvaajan nimi mainitsemalla.

KANNEN KUVA:

Kullankaivajien viimeinen valtaus, Pyrkäreitten palsta, Inarin metsäisellä hautausmaalla on kesäisin turistien suosima vierailukohde. Takana vasemmalla Emäsuoni-muistomerkki ja edessä vanha honkaristi. Käy sinäkin paikan päällä hiljentymässä.

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n jäsenlehti

ISSN 2490-1776 (painettu)

ISSN 2490-1784 (verkkojulkaisu)

46. vuosikerta

Ilmestyy 4 kertaa vuodessa

Vastaava päätoimittaja:

Kai J Rantanen

Prospäkkäri nro 3/-23

ilmestyy viikolla 45,

nro 4/-23 ilmestyy viikolla 51.

Toimitus:

Lapin Kullankaivajain Liitto ry

PL 86, 99871 Inari

Ilmoitushinnat:

1/1 s. 312 € (2. kansi)

1/1 s. 240 €

1/2 s. 162 €

1/3 s. 108 €

1/4 s. 84 €

Graafinen suunnittelu ja taitto:

Liisa Hertell, LH Viestintä

Paino: Kirjapaino Hermes Oy

Tampere

PROSPÄKKÄRI 2/2023

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 4-5 Pääkirjoitukset
- 6-11 Hallitus esittäytyy
- 12-15 Kohtalokkaita sattumia – kaivosylitarkastaja emeritus Urpo J. Salo kaivelee menneitä
- 16-18 Kahvila keskellä ei mitään
- 19 Uudet kaivos- ja luonnonsuojelulaki Viranomaisuutisia
- 20-21 Lapin ELY-keskuksen Luontoympäristökeskus suhmuroi
- 22-23 Merkkipäivät: Onnea Sählävaari

LKL:N HALLITUS

Puheenjohtaja:

Marko Touru, Tankavaara

puh: 040 744 1710

info@tankavaara.fi

Esko Orava, Sinettä

puh: 0400 323 433

esko.orava@suomi24.fi

Varapuheenjohtaja:

Ami Telilä, Lemmenjoki

puh: 050 3073 248

amitelila@gmail.com

Hannu Raja, Jalasto

puh: 050 365 6570

hannu.raja@netikka.fi

Sihteeri:

Kai J. Rantanen, Inari

puh: 040 774 6773

mullin.mallin@gmail.com

Jutta Vehviläinen, Rovaniemi

puh: 040 727 9309

jutta.vehvilainen@gmail.com

Tapio Soukka, Muhos

puh: 050 540 3554

soukka.tapio@gmail.com

LKL:N PANKKITILIT

Jäsenmaksutili: FI45 2177 3800 0049 77

Jäsenmaksu 2023: täysi-ikäiset 30,00 €,

nuorisojäsen 15,00 €, liittymismaksu 14,00 €

Muut maksut: FI95 1201 3000 1031 83

JÄSENASIA

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry

PL 86, 99871 Inari

puh. 0400 836 500

s-posti: info@kullankaivajat.fi

kotisivut: www.kullankaivajat.fi

Aidon äärellä

Perheemme ensimmäisellä autoperhelomamatkalla pohjoiseen kuski veivasi Taunuksen ennalta suunnittelemta, kuten ilmeisesti kaikki hannun-vaakunoiden kohdilla tapahtuneet kirkkotorneissa ja ummehtuneissa kotiseutumuseoissa pistäytymiset yleensäkin tapahtuivat, Tankavaaran Kultakylän parkkipaikalle.

Kultamuseo taisi toimia tuolloin vielä Härkäselän Kultalan kämpän tiloissa – mutta sinnehan olisi pitänyt ostaa pääsylippu – joten kiertelimme koleassa säässä ulkomuseoaluetta. Nöyrästi anteeksi kaikki entiset ja nykyiset tankavaaralaiset, mutta ei kolahtanut. Maakorsuja ja karkeit, huonokuntoisen näköisiä kömmättejä – kuka sellaisissa vapaaehtoisesti asui.

Valokuvissa, ja varmaan siellä alueella livenäkin, oli syrjäytyneen näköisiä pitkäpartaisia miehiä muodista menneissä tekokuituisissa kauluspaidoissa ja villapaidoissa ja osa pelkissä pitkähihaisissa aluspaidoissa. Missään ei kimallellut kulta eikä jalokivet, joita Roope Ankka löysi jokaisessa aarteensintäsarjassaan.

Paikalla ollut vaskausopasneiti kysyi vielä, että haluaisivatko pojat kokeilla kullanhuuhtontaa. Kriittiseksi kuluttajaksi toisinaan heittäytävä isäni tohti epäillä oikeaa kultaa soran seasta edes löytyvän. Pahaa-aavistamaton, mutta vilpiton ja asialleen omistautunut tankavaaralainen erehtyi iloisesti hymyillen vakuuttamaan, että kaikille asiakkaille pyritään varmistamaan jonkinlaisen kultahipun löytäminen.

Kahdenmarkan pääsyliput vaskaamolle jäivät lunastamatta, kädet paleluttamatta ja kullat näkemättä. Leppoisa kuskimme jurputti vielä perkeleellisen kylmässä Inarin leirintäalueen avokeittokatoksessakin ihmisten uunottamisesta ja huijjaamisesta.

Suveniireista olimme velipojan kanssa lähes yhtä innoissamme kuin kaikkialla epäkohteliaasti tungeksivat ja tönivät saksalaiseläkeläisetkin. Poronkarvaiset peikot ja pullopiilot vaikuttivat aidoilta ja eksoottisilta, ja poronkarvan mystisyydestä ja harvinaisuudesta johtuva huikea neliöhinta ihan perustellulta.

Nuorgamin Jounin puodissa Kaamasessa sain käyttää markan kesälomarahoista ja ostaa tädin miehelle tuliaisiksi lasiputkellisen poronsarvi-jauhetta. Jännästi suomenkieltä lausunut aito poromies värikkäässä nutussaan takasi sen olevan aitoa tavaraa ja vakuutti sen tehoavan tädin miehellä. Tehosi. Terveiset vaan serkkupojalle.

Nyt jälkikäteen muistellen itseäkin ihmetyttää että Souvenir Shopit, joita silloin 80-luvulla oli kaikki napapiirin pohjoispuoliset tienvarret täynnä, ja niiden puhdas kertakäytökränsä, turisteille valmistetut matkamaukistot, olivat eksoottisia ja teki-vät eteläsuomalaiseen pikkupoikaan vaikutuksen.

Aidon ja elävän Lapin kullankai-vuperinteen näyteikkuna Tankavaara-ssa sen sijaan ei. Oliko meillä vain liian kiire ja keli kylmä ja kolea vai Tankavaaran legendaarisilla elinkautisilla heikko aamu?

Ja olisiko aidon kullan näkemisen ja ehkä jopa koskeminen synnyttänyt kultakuumeen?

Tämä ainakin on tullut esille erä- ja matkamessuilla, joilla on tullut pöjötettyä Lapin Kullankaivajain Liiton tai aikanaan avoimen matkailumarkkinointiyhteenliittymämme, Lemmen ammattilaisten osastoilla; vaikka esimerkiksi liitolla on käytettävissään **Karhusen Penan** järjestämä Lapin suurten hippujen jäljen-nöskokoelma, niin aito huuhtontakulta on se mikä ihmisiä kiinnostaa ja kiillon silmiin sytyttää. Vaikka se aito kulta olisikin hienorakeisempaa ja hiput eivät yhtä kiiltäviä kuin 24-kullalla kullatut pronssikopiot.

Lapin Kullankaivajain Liitollakaan ei siihen aikaan ollut jäsenvaltauksia käytössään, enkä tiedä olisiko meidän autokuskimme liittymis-jäsenmaksua alkanut maksamaan, mutta Tankavaaran pit stopin jälkeen jäätiin koko porukka vuosikausiksi vahvasti siihen käsitykseen, että Lapissa oli ilmeisesti joskus oikeastikin kaivettu kultaa, mutta että se oli jo historiaa ja vieläpä aika nuhruista sel-laista.

Ehkä pääsylipun ostaminen Kultamuseon näyttelyyn olisi sivistänyt etelän pellejä.

Huonokuntoisen kunnkakämpän nurkalta nuhruisessa pitkähihaisessa aluspaidassa keskellä kesää,

MULLIS'

Yhteisöllisyys

Tänä vuonna on lähtenyt käyntiin 153. kullankaivukesä. Vaikka kyse ei olekaan tasavuosisista, niin mielestäni tähän ikään päässyttä voi jo juhlistaa vuosittain. Joten hyvät kullankaivajamiehet ja -naiset, nyt kun aloitte lukea tätä Prospäkkäriä, niin eiköhän pidetä pieni tauko ja käydään lירותamassa siellä valtauksilla tai kotonalla pikku tilkka konjakkia tai vaikka limsaa sinne peltimukiin tai kuksan pohjalle. Nostetaan pieni malja tälle pitkälle kaivuhistorialle ja teille nykypäivän kaivajille ja toimijoille, jotka jatkatte eteenpäin ja pidätte tämän harrastuksen ja elinkeinon elinvoimaisena myös tulevaisuudessa. Otetaan sille, kippis.

Ensimmäinen varsinainen kaivukesä ja kultaryntäys käynnistyi vuonna 1870 Ivalojoella ja vuonna 1934 kultaa löytyi Sodankylän Tankavaarasta. Seuraava kultaryntäys alkoi heti toisen maailmansodan jälkeen Inarin Lemmenjoella, jonne alkoi virrata sodassakin mukana olleita, ehkäpä yhteiskunnasta paikkaansa hakevia miehiä, jääden sitten kullankaivajiksi ja niin kutsutuiksi elinkautisiksi. Vaikka kullankaivajasta syntyy helposti mielikuva erakosta, niin näille sodan kokeneille kaivajille oli kuitenkin syntynyt vahva käsitys yhteistyön ja yhteisöllisyyden merkityksestä. Niinpä 18.9.1949 pidettiin merkittävä kokous ja perustettiin La-

pin Kullankaivajain Liitto, jonka tavoitteena olikin alussa saada kultamaille kerääntyneestä mieslaumasta sosiaalinen, järjestäytynyt ja toimiva yhteisö.

1960-luvun lopulla tuli harrastajakaivajia voimakkaammin mukaan liiton toimintaan ja vilkastutti sitä. 1970-luvulla alettiin tallentaa kultaperinnettä ja kerätä varoja kultamiesten vanhainkotiä, Kultakotia, varten. Kullanhuhdonnan kilpailut saivat vuonna 1974 alkunsa. 24.9.1978 suoritettiin "kirkkomaan valtaus" Inarin srk:n hautausmaalla, jossa sovittiin seurakunnan kanssa kullankaivajien viimeisestä ikuisesta kultamaasta. Se tunnetaan nimellä Pyrküren palsta. Ensi vuonna 75 vuotta täyttävä Lapin Kullankaivajain Liitto onkin varmasti maailmassa yksi harvoista yhdistyksistä, joilla on oma vanhainkoti ja osa hautausmaasta.

Tänä päivänä liitolla on jäseniä yli 4000, mikä antaa edel-

leen pohjaa sosiaaliseen ja toimivaan yhteisöön. Tästä esimerkkinä valtavan suosittu Kultaseminaari-risteily, jossa parhaimmillaan yli 300 (viime risteilylläkin reilut 200) jäsentä kokoontuvat yhteen sekä kullanhuhdonnan kilpailut, joissa kisattavissa SM-kisoissa osaa ottaa vuosittain yli 200 kilpailijaa sekä maailmalla kiertävät MM-kilpailut, jotka kokoavat liki 500 kilpailijaa ympäri maailman. Myös liiton järjestämät pikkujoulut ovat olleet hyvin suosittuja. Nämä kaikki kertovat omaa kieltään siitä vahvasta yhteisöllisyydestä, jota tarvitaan, jotta tämä harrastus ja ammattikunta voi jatkaa myös tulevaisuuteen, erinäisten yksittäisten virkamiesten tai hallituksen kamppamisyrityksistä huolimatta.

Nyt ei muuta kuin lapiot ja kuokat maahan sekä oikein hyvää kaivukesää kaikille.

MARKO TOURU

MARKO TOURU

PUHEENJOHTAJA

Minä olen Marko Touru. Yrittäjä Sodankylän Tankavaarasta. Syntyjään olen Lahdesta, ja yritystoiminnan aloitinkin siellä 1995, joten yrittäjyyttä on takana jo 28 vuotta. Tankavaaraan tulin yrittäjäksi 2013.

Luottamustehtävissä toimin tällä hetkellä: Lapin Kullankaivajain Liitto ry (puheenjohtaja), Luoston Lusti Kiinteistö oy (puheenjohtaja), Team Deedwood ry (puheenjohtaja), Pohjois-Sodankylä matkailuyhdistys ry (puheenjohtaja), Visit Sompio kansainvälistymishankkeen ohjausryhmän puheenjohtaja, Lapin Polku -hankkeen ohjausryhmän yritysedustaja ja Sodankylän kunnan matkailustrategia hankkeen ohjausryhmän yritysedustaja.

Oma mielenkiintoni kullankaivua kohtaan heräsi luettuani juttuja ja artikkeleita Amerikan mantereen menneistä kultaryntäyksistä. 2000-luvun alussa nähty elokuva Lapin kullan kimallus kertoi, että Suomen Lapissa oli koettu kultaryntäys. Asiat jäivät ”hautumaan” takaraivoon kunnes vuonna 2009 oli pakko laittaa googleen hakusanat: kullankaivu Suomessa ja sieltähän pompsahti esiin Tankavaaran Kultakylä. Siitä sitten puhelin käteen ja 2010 kesälle varattiin majoitukset ja kaivuut.

Vuonna 2010 avautui aivan uusi maailma, kullankaivumaailma ja se kuuluisa kultakuume tarttui. 2010–2013 kaivoimmekin sitten keväästä syksyyn lapiopelillä Lauttaojalla ja Mäklärässä. 2016 teimme ensimmäiset yhteisomistusvaltaukset Mäklärään sekä Tankavaaran lähelle Aurum-valtaukselle. Tällä hetkellä Mäklärässä on käynnissä koneellinen kullankaivu ja Aurumilla lupa pienimuotoiseen koneelliseen kullankaivuun.

Kullanhuuhdontakilpailuihin osallistumisen aloitin 2012 Tankavaarassa SM-kisojen aloittelijoiden sarjassa. Kilpailutoiminta avasi jälleen täysin uuden kansainvälisen kullankaivuyhteisön ja on mahdollistanut vierailut monille menneille kultaryntäyspaikoille maailmassa. □

AMI TELILÄ

VARAPUHEENJOHTAJA

Heip kultakansa

Rooma, tuo ikuisesti elävä kaupunki, missä kymmenien toistaan upeampien kirkkojen loisteesta kullankaivajan mieli hiljenee hetkeksi. Siellä muistaa lehdistä kirjoitetut jutut **Berlusconin** moitteista Suomen kirkkojen vaatimattomuudesta ja ruoan huonoudesta verrattuna Italian tarjontaan. Berlusconi oli oikeassa kirkkojen suhteen, mutta ruoan kanssa meni pieleen moitteet. Makuasiathan nuo ovat aina henkilökohtaisia ja vänkäämisen arvoisia.

Kuitenkin voisin sanoa, että mikäli Suomessa jokin ravintola tarjoaisi niin ala-arvoista ruokaa, kuin mitä Roomassa turisteille on tarjolla, poltet-

taisiin kokki välittömästi roviolla, kahdesti. Tämä siitäkin huolimatta vaikka suomalaiset suvaitsevaisia ja rauhaa rakastavia ovatkin.

Kirkkojen jylhyys sai kullankaivajan harkitsemaan ripittäytymistä. Rippikopeissa oli oikein liikennevalot ja ripittäytymistä sai monella kielellä harjoittaa. Olisikohan siellä säleikön takana ymmärretty, jos olisin tunnustanut ehkä kaivaneeni yli ympäristöluvassa asetetun sallitun kuutiomäärän.

Kirkon hiljaisuudessa katse nousi kohti taivasta ja kullankeltaista kattoa, joka säihkyi niin että sieluun sattui. Kirkkoa hiljalleen kiertäessä huomio kiinnittyi esillä olevaan kylttiin, jossa mainittiin kirkon kultauksessa käytetyn kullan olleen Kolumbuksen Etelä-Amerikan reissun peruja. Ehkäpä Perusta asti tuotu. Kattoa katsoi heti uusi silmin, kulta oli siis Meksikon valloituksen yhteydessä kerät-

tyä. Monien ihmisten verellä, hiellä ja kyynelillä kerättyä.

Katsoin uudelleen kohti taivasta, kirkon katon kultaus alkoi muuttua elävämmäksi. Kultaus näytti aaltoilevan ja samalla muutti väriään. Hiljainen ääni kuului, kun pieni pisara tipahti marmoriseen kastemaljaan. Punainen veripisara sai seuraa sadoista uusista, kunnes kirkon sisällä riehui sellainen rankasade, että Miessijoki olisi tulvinut alta aikayksikön, mikäli tuo saderintama olisi iskenyt Jäkälpään rinteille. Verisade tihkui kultapaneelien rakosista. Veri lieenee Meksikon valloituksen uhrien, miljoonan alkuperäisasukkaan mukana Meksikon kollegamme, kultaan imeytynyt synkkä muisto siitä kuinka kirkko raivasi pakanuuden Etelä-Amerikasta.

Katuvilinään palatessa jäin miettimään kuinka menneisyyden traumat ovat sidoksissa kultaan.

Moniko ihminen kultaa ostaessaan miettii sen alkuperää. Kulta lieenee maailman kauiten kierrätetty mineraali arvokkuutensa ja kestävyytensä ansiosta. Rakkaalleen ostetussa sormuksessa voi olla useiden avioerojen hylättyjen kihlojen kierrätyskul-

taa. Suomen irtokullassa on joka hippusessa muisto siitä työn määrästä millä hippunen on näköksälle saatu. Pieneen palaan metallia tiivistetty ajan hetki.

NO TÄSSÄ OLIKIN tarkoitus itseään teille tuoda tutuksi, jaarittelut sikseen.

Ami Telilä on nimi ja ikääkin jo lieene sillä muistan ajan, jolloin salmiakkimerkkarin sai kiosista ostettua kymmenellä pennillä. Liikaa niitä tuli varmaan ostettua, kun verenpaineikin on koholla.

Rakkaita lapsikultia on suotu kolme tyttöä, joilla jokaisella on yksi veli. Kahden nuorimman alakouluikäisen osa-aikaisänäkin saa toimia.

Kultamaat itselle on ollut lapsosesta lähtien mukana elossa, vanhempien perässä sinne tallustelin. Lemmellä ja sitten välillä Hangasojalla, Kopsuksellakin ja lopulta Miessijoen varteen 70-luvun puolivälin jälkeen, missä on yhä sama asemapaikka olemassa. Touhussa on nyt ollut mukana useamman vuosikymmenen. Kun pitkään harjoitteli, niin lopulta kulanetsintä muuttui vuosikymmeniksi myös pääasialliseksi ja ainoaksi elinkeinoksi. Ammattina kullankaivua en voi välittömästi suositella, sillä ei se aina herkkua ole, vaikkakin kultaa riittävästi tasaisesti saisikin. Hyviä hetkiä kuitenkin paljon antava touhu, tuo raskasmetallien poisto pohjoisen maaperästä.

Parhaimmillaan kullanhuuhdonta lieene hyvänä harrastuksena, joka tuo näkkärin päälle lauantaimakkaran viipaleen, ehkä kaksikin.

Pääasialliset työmaat kulta-ajalla ovat olleet Miessijoen eri kaivoksilla sekä nyt viimeiseksi Kaareojalla. Siellä onkin kaivuvuotia kertynyt jo 18, itse kyllä ajattelin, että vain muutaman vuoden on tullut oltua. No aika rientää eikä sitä juoksemalla kiinni saa.

Vuosikymmenten aikana on kultamailla tavannut monia hienoja ihmisiä, persoonia. Monia on tullut ja mennyt, osa jäänyt.

Siperian kultamailla sanoivat, että sinne valuu ihmiskunnan hylkiöt (eivät tarkoittaneet meitä suomalaisia, ehkä). Suomen kultamaille valuu ihmiskunnan mikä? Mitä erilaisimpia ihmisiä, ainoa yhteinen piirre on kiinnostus kultaan.

Sieltä Kutturan perän suunnalta on tuttavuutta vain vähän, syksyllä vuonna -21 olin Selperin varrella viikon verran konerenkinä.

Kuva: Tytti Bräysy

Sen viikon aikana ehti huomata, että kelpo ihmisiä sielläkin koettaa palloamme ontoksi kaivaa eri tavoin. Mielenkiintoinen kokemus oli nähdä uutta kulttuurua, autolla sai ajaa kaivupaikan vau-nulle saakka, helppoa ja huoletonta puuhaa siellä.

Niin, sinä -22 kesällä kioskillä ollut Sotajoen kaivaja, jolla oli melko rikkaan oloiset kultanäytöt tehdyistä koemontuista. Oletko aloittanut toiminnan vakavammalla ajatuksella? Kannattaisi.

Ei ihmisen kaikki aika ole ollut montulla kurassa möyrimistä, onhan eloa kultamaiden ulkopuolellakin. Kaivukausien väliin jääviä kuukausia oon aikanaan viettänyt monin eri tavoin. Harrastuspuolella on ollut muun muassa vesihiihto, wakeboard, barefoot, laitesukellus. Nykyisin harrastuksiksi voisi sanoa moottoripyöräilyn, veneily saaristossa, mökkeily, jonkin verran kallio-, seinä- ja jääkiipeilyä. Kuviokellunta on harkinnassa, ehkäpä tänä hellekesänä.

Kaivukaudet eivät enää kesän -20 jälkeen ole entisissä määrin pitkiä, roudasta routaan, joten nuo harrastukset varmaankin kasvattavat suosiotaan. Ilokseni yhteisöllisyys ja talkoohenki elää Lemmenjoella yhä, vaikkakin pienemmällä porukalla.

Siinä oli alustavasti minusta.

Lemmenjoen Pekkojen viisaista neuvoista johtuen, en kirjoittanut **Muhammad Alista** yhtään mitään. Hep ☐

KAI J. RANTANEN

SIHTEERI

Generalissimus **Stalin** oli sen sanonut, ja mie uskoin. Että kaikki kirjailijat pitäisi laittaa kaivoksiin.

Sain ylioppilastutkinnon kirjallisuuspalkintona **Maksim Gorkin** esseekokoelman ”Esseitä kirjallisuudesta”. Lujeskelin sosialistisen realismin perustanlaskijan esseitä ihmisen suurimmasta halusta muokata ihmiskunta yhdeksi suureksi perheeksi yhdistyneen ihmiskunnan ihanaan asuntoon, ja naiivisti ajattelin, että Stalinin idea toimisi myös vice versa. Lähetin työhakemukset Store Norske Spitsbergen Kulkompaniet’in hiilikaiivoksille Huipuvuorille ja sinkkikaiivokselle Grönlantiin, jonne kosiskeltiin silloin 80-luvun lopulla Rautuvaaran

työttömiksi jääneitä mainareita Kolarista.

Kankealla kouluruotsilla rustatuilla hakemuksilla ei päässyt edes työhaastatteluun, joten sujahdin välivuodeksi Lähi-itään appelsiinipoimijajoksi ja liftailemaan alueen hotspoteissa.

Synnyin ja vartuin Karhulassa, joka pakkoliitettiin Suomen Cherbourgiin eli Kotkan kaupunkiin vuonna 1976. Muissa kuin kaakkoismurteissa varttuminen ei ole odottamista, vaan aikuistumista ja kasvua, ja väsyin sen varttumiseen, että henkinen ilmapiiri raskaan teollisuuden jälkiteollisessa bahtarágissa – sillä kolmannella kotimaisella – rai-kastuisi. Kotka ei kuitenkaan ollut ilmapiiriltään varttunut sinä aikana yhtään, ja luin kevään ajan vahingossa vääriä pääsykoekirjoja.

Pääsykokeiden jälkeen päätin pitää vielä väli-vuoden ja liftata apatiasta absurdiuteen, Jäämeren rannoille tärisemään ja töitä kyselemään. Yksi liftikyyti pysähtyi tihkusateisessa Inarin kirkonkylässä, jossa näin ensimmäisen kerran hemmetin kauniita kultahippuja Inarin Hopea -liikkeen myyntitiskillä. Tietoisesti harhauduin seuraavasta risteyksestä vasemmalle. Jäämeri jäi sillä kertaa näkemättä ja löysin itseni Lemmenjoen Miessijoen terrassia naker-tamasta vanhan – 46-vuotiaan – harmaapartaisen kullankaivajan rosenttirenkinä.

River of No Return, huokailee **Marilyn Mon-roekin**.

Tunturiin satoi lumi ja veriryhmäni oli A niin-kuin armeija. Raakas in epäonnistuneen kultamiehen parran kokeiluversion pois ja vaihdoin lennos-ta kultamaiden retkut sarkapukuun. Makoilin vii-
konloppuvapaita kasarmilla ja luin **Tolstoin** ”Sotaa ja rauhaa”. Säästin intin päivärahoista junalippu-
rahat Kouvolasta Pekingiin ja tsiktsakkailin Timorin
saarelle mahdollisimman lähelle Terra Incognitaa.

Australiassa liftailin jonkun 13 000 kilometriä eri kulta- ja jalokiviesiintymiltä töitä kysellen. Lo-pulta päädyin yhdelle norskille tilapäisluolamiesor-jaksi Lighting Ridgen opaalkaiivoksille.

Talvi – paitsi siellä kylläkin perkeleen kuuma kesä – louhittiin tunneleita Pohjois-Uuden-Etelä-Walesin hiekkakiviin ja konglomeraatteihin ja unelmoitiin punaisesta ja vihreästä säihkeestä mustalla matriksilla.

Iltaisin katselin verta ja visvaa tihkuvia käsiäni, joilla olin pienenä poiminut valkovuokkoja äidille ja tahtonut hyvää kaikille, ja uskoin joka ilta että huomenna. Sitä kaikissa spektrin väreissä säihkyvää huomenta ei koskaan kuitenkaan luolan seinästä lohjennut.

Putosin vähän niin kuin lämpökilven pettämissen kärventämänä kosmonauttina takaisin härmään keskelle ylikuumana kihisevää nousukautta. Lemmenjoella oli juuri sopivasti kultapuroilta routa sulanut, joten päätin silti pitää vielä yhden välivuoden ja pääsin tutunhajuiselle renginpunkalle Miesin Casinolle.

Talvi, poromiehet ja tokat tulivat luonnonlain lailla tunturiin, ja palasin vielä yhdeksi talveksi etelään. Olin kaksikyt- ja -risat ja kohtuudella omaksuin kahleet käsissä kirjoittamista talven verran copywriterina yhdessä markkinointiviestinnän suunnittelutoimistossa. Pomo **Raskin Kalle** oli lahjakas ruoskan ja kynän käyttäjä.

Täysin mahdotonta sanoa, mitä myriadeissa muissa vaihtoehtotodellisuuksissa on käynyt, mutta tässä eletävässäme tuli 90-luvun alun suuri lama ja lakaisi minut markkinointiviestinnän suunnittelutoimiston ulko-ovesta viimeisenä sisään tulleetä siitä ensimmäisenä pihalle.

Onneksi Lemmenjoella oli taas juuri sopivasti kultapuroilta routa sulanut, ja **Junnu Vainiokin** lauloi, että koltat osaa kaiken. Muutin Inariin ja kirjauduin syksyllä Severtijärven yliopistoon opiskelemaan poronteurastuksen Bachelor la Muerte -tutkintoa. Pohjoisen perinteiseen elinkeinopalettiin alkoi kertyä poronteurastuksen lisäksi pitkiä eräopaskeikkoja, tilapäisiä raksahommia, metästystä ja kalastusta – ja tietenkin kullankaivua.

Pekka P. sosiaalisti minut Lemmenjoen perinteiseen kullankaivaja-eränkävijä kulttuuriperinteeseen. Syksyisin pitkillä metsästysretkillä metsätettiin riekkoja ja koitettiin kaataa joku hirvenkantura kohtuullisen kantomatkan päähän kämpiltä. Talvet järsittiin sitten kämpillä sitä hirvenkantturaa, haistiin ja maattiin ja pyydyttiin puolestaan niitä

riekkoja myyntiin.

Syrjädyttiin kaikessa rauhassa ja huolella. Toiminnan loogisuus tuntui aukottomalta. Joutoaikoina Inarin kirkonkylillä kahlasin läpi koko liiton arkiston kaikki mapit taustatyönä lopulta **Teuvo Lehtolan** kirjoittamaa Lapin Kullankaivajain Liiton 50-vuotishistoriikkaa varten ja vähän ihmisiäkin jututtin.

Jossain vaiheessa oli samanlainen olo kuin ylioppilaskirjoituksiin valmistautuessa, että osasi itselleen selittää ja ymmärsi isoja rakennekuvia merkittävistä ja tärkeistä jatkumoista, kuten Lapin kullankaivun ja Lapin Kullankaivajain Liiton kehityksestä.

2000-luvun vaihteessa minut valittiin liiton hallitukseen ja **Kangasniemen Jaska** jättäytyi pois pitkäaikaisesta puheenjohtajan pestistään. Puheenjohtajaksi äänestetty **Merenuodon Kari** halusi laittaa liiton rattaat liikkeelle ja alkoi hiekkapuhaltaa patinaa, ratinaa ja rutinaa irti rakenteista.

Perustettiin palkkatyöllistetyin toimistonhoitajan toimi liiton toimistoksi vuokrattuun ja kuolemanikämpäksi nimettyyn Kultakodin huoneistoon, jossa ei muistaakseni yksikään alkuperäisistä vuokralaisista elänyt vuottakaan. Samoihin aikoihin mieite aloin lisääntymään. Tulin ehkä sosioekonomisin perustein valituksi liiton ensimmäiseksi palkkatuetuksi toimistonhoitajaksi.

Taisi olla 2001, kun järjestäytymiskokouksessaminut valittiin Lapin Kullankaivajain Liiton rahastonhoitaja-sihteeriksi, **Turkka-Pekka** sanoi vastuuta elinikäiseksi. Samana vuonna aloin toimimaan yhdistyksen jäsenlehti Prospäkkärin vastaavana päätoimittajana. Toimistonhoitaja muuttui toiminnanjohtajaksi ja hommia ketjutettiin ja osin palloteltiin vuoteen 2013 saakka, jonka jälkeen olen ollut vakituksessa osa-aikaisessa työsuhteessa. **Jukka Kela** oli Prospäkkärin päätoimittajana muistaakseni neljä numeroa vuosina 2002–2003.

Poroja olen nyt nylkenyt suunnilleen Suomen poroeloluvun verran ja edelleen niitä nyljen talvisin Inarissa, Utsjoella ja Norjan Finnmarkissa, vaikka se lähtökohtaisesti onkin nuorten hurttien hommaa. Kultaa kaivan Lemmenjoen Jäkaläpäässä **Kokko-Heikin** viimeiseksi jääneellä valtauksella.

Ehkä Stalin oli kuitenkin oikeassa; monet kirjoittajista joutaisi laittaa kaivoksiin. □

ESKO ORAVA

Olen Savossa syntynyt, Lapissa 45 vuotta asunut, eläköitynyt upseeri. Puolustusvoimien palveluksessa lähes kolmekymmentä vuotta. Palveluspaikat Sodankylässä, Kajaanissa ja Rovaniemellä, josta jäin eläkkeelle vuonna 2003. Naimisissa vuodesta 1989, asun Sinetän kylässä, Rovaniemellä.

Lapin kullankaivuperinteeseen tutustuminen alkoi vuonna 1978, jolloin olin ensimmäisen keran mukana Tankavaaran kultakisoissa talkoolaisena. Kultakisoista muodostui minulle tärkeä aktiviteetti, joka on jatkunut siitä alkaen. Samoin myös Kultamuseon toiminnassa mukana olo. Olen Kultamuseon Tuki ry:n puheenjohtaja ja edustan yhdistystä Kultamuseosäitiön hallituksessa.

Lapin Kullankaivajain Liiton hallituksessa olen toiminut viiden puheenjohtajan aikana vastuualueena kisatoiminta. □

Esko Orava Ädelforsissa toukokuussa 2023.

HANNU RAJA

Vuonna 1979 menin naimisiin ja saimme kaksi tytärtä. Ero tuli vuonna 2018. Ammattinani on ollut konepuuseppä noin vuoteen 1980 saakka. Sen jälkeen olin kylpyhuone- ja wc-kalusteita, komeroita ynnä muita kalusteita valmistavassa yrityksessä työnjohtajana. Vuodesta 1992 alkaen olin yrittäjänä parin muun kaverin kanssa kylpyhuoneita ja kalusteovia valmistavassa yrityksessä ja meillä oli viitisentoista työntekijää. Vuonna 2007 myin osuuteni yrityksestä.

Harrastuksiin kuuluu edelleen metsästys ja olenkin ollut metsästysseuran sihteerinä nelisenkymmentä vuotta ja Riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaajana kymmenisen vuotta.

Kipinän kultahommiin olen saanut 80-luvun puolivälissä. Vakavammasi se muuttui sitten pikkuhiljaa 90-luvun alkupuolella. Kultaa kävin huuhdomassa muun muassa Nopsajalan ja **Ruohonien Kassun** ynnä muiden valtauksilla sekä liiton valtauksilla. Kultahommat veivät sitten mennessään.

Olen ollut Lapin Kullankaivajain liiton hallituksen jäsenenä ja kesäaikaisena toiminnanjohtaja-

na noin 10 vuotta. Kullanhuuhdontakilpailut tulivat mukaan vuoden 2000 paikkeilla, jolloin voitin Lakeuden Kivikerhon miesten mestaruuden. Menestys on ollut vaihtelevaa voitoista tappioihin, kuten kuuluukin. Kilpailuissa on siitä saakka kiertetty aika ahkerasti. Toimin nykyään kisoja järjes-

tävien yhdistysten, Kultaperinne ry:n ja Lakeuden Kivikerhon puheenjohtajana sekä Kullanhuuhdonnan SM-kisojen varajohtajana. □

TAPIO SOUKKA

Olen Tapio Soukka, ensimmäisen vuoden hallituslainen.

Asustelen Muhoksella Pohjois-Pohjanmaalla, jossa meillä on maatila ja pari hevosta.

Valmistuin Oulun yliopiston geologian laitokselta mineralogiksi 2021. Tällä hetkellä työskenteelen yliopistolla elektronimikroskooppien parissa ja samalla kirjoittelen väitöskirjaa. Tutkin myös kulta- ja platinahippuja, jotka ovat tärkeässä osassa väitöskirjassani. Vapaa-ajat tulee vietettyä valokuvauksen ja mineraalien parissa.

En muista tarkalleen, milloin innostuin kullankaivusta, mutta ensimmäistä kertaa pääsin hujuttamaan vaskoolia kesällä 2005 **Loikkasen Viljon** opastuksella Rönkönojalla. Tästä alkoi monivuotinen ramppaaminen kultamailla. Niihin sisältyi 4 kesää turistiopashommia Tankavaarassa. Kilpailuissakin on tullut käytyä vaihtelevalla menestyksellä. □

JUTTA VEHVILÄINEN

Olen kolmannen sukupolven kullankaivaja Rovaniemeltä. Työelämässä olen monenlaisessa yritystoisinnassa mukana. Tällä hetkellä työaikani kuluu eniten hallinnollisissa tehtävissä, tehostan toimintoja ja etsin yritysten hallinnollisiin ongelmiin ratkaisuja. Olen erittäin utelias kaikelle uudelle, joten innolla lähdinkin ehdolle Lapin Kullankaivajain Liiton hallitukseen vuosi sitten, kun sitä minulle ehdotettiin. Hallituksen jäsenenä olen ehkä se äänekkäin ja aina sanomassa asioihin oman mielipiteeni.

Lapin kultamailla olen ollut koko ikäni. Isovanhempani aloittivat koneellisen kullankaivuun Sotajoella 1980-luvun alussa ja vanhempani Maija ja Risto ovat jatkaneet tätä hienoa työtä jota arvostan suuresti. Kullankaivu on meillä koko perheen yhteinen harrastus. Omat lapsenikin ovat aina niin innoissaan lähdössä valtaukselle ja Tankavaaran kultakisat on se kesän kohokohta jota odottavat taas jo kovasti.

Kullankaivu on ihana ja arvokas perinne, jonka toivon jatkuvan. □

*Urpo J. Salo ja kultainen kopio
Pikkumammutista, jonka Urpo sai
lahjaksi Lemmenjoen kullankaivajilta
kesällä 2000. Kuva: Milla Peltonen*

Kohtalokkaita sattumia – kaivosylitarkastaja emeritus Urpo J. Salo kaivelee menneitä

Urpo J. Salo, 91, on monelle kullankaivajalle tuttu – vähintäänkin nimenä. Olihan hän yli kolme vuosikymmentä kaivosylitarkastajana KTM:ssä, teki ensi käyntinsä Lapin kullamaille jo kesällä 1961 ja sai aikaan käänteen vuonna 1991, kun Metsähallitus oli jo vuosia yrittänyt häätää koneellisia kullankaivajia pois Lemmenjoelta. ”Hakekaa valtaukset kaivospiireiksi”, opasti Urpo kaivajia. Näin tapahtui, ja Lemmenjoen koneellinen kullankaivu sai jatkaa vielä liki 30 vuotta.

Mutta millainen mies Urpo J. Salo on? Miten hän päätyi kaivosylitarkastajaksi ja minkälaisia muistoja hänellä on menneiltä vuosikymmeniltä? Entä mitä hän tuumii nykyajasta?

Sotilaspojasta Helsingin olympialaisten järjestysmieheksi

Urpo J. Salo syntyi Helsingissä loppuvuonna 1931. Hänen lapsuutensa oli liikkuvaista ja sodan värittämää. Vuosikymmenen jälkipuolella Salon viisihenkinen perhe asui Hämeenlinnassa, jossa isän työpaikka oli Kenttätukikoulukomentti 3:ssa. Asevarikko sijaitsi Helsingin Katajanokalla.

”Se oli talvisodan aikana helvetin vaarallisessa paikassa. Helsingin kovat pommitukset kun ois osuneet sinne, niin siinä olisi mennyt armeijan iso varikko tuusan nuuskaksi. Ne siirsi sen siitä Tyrvälle ja isästä tuli siellä asevarikon talouspäällikkö. Tämä tapahtui 1940, välirauhan aikana”, Urpo kertoo.

Tyrvällä, nykyisessä Sastamalassa, Urpo

aloitti oppikoulunsa. Harrastuksiin kuuluivat jalkapallo ja yleisurheilu Tyrvään Voimassa. Yksi asia kismitti: syntymäaika joulukuun lopussa. ”Kun esimerkiksi alle 15-vuotiaitten sarjassa kilpailtiin ja sitten vuoden lopussa mä täytin 16 vuotta, niin seuraavana vuonna jouduin alle 17-vuotisten sarjaan. Oli pari kaveria, jotka oli syntyneet tammi–helmikuussa 1932 ja ne sai olla vielä 15-vuotisten sarjassa seuraavan vuoden. Minä aina manasin isää, että olisit vähän voinut pidätellä – pari viikkoa edes!” Urpo selvittää ja hahättää päälle.

Tyrvään-vuosinaan Urpo oli mukana myös Sotilaspojissa, joka oli Suojeluskuntien maanpuolustusjärjestö asevelvollisuusikää nuoremmille pojille. Alaikäraja oli 10 vuotta. Vammalan torin laidalla sijaitsi Jokisen talo, jonka isäntä äkäsi kerran lauman varteenotettavia jäseniä.

”Me pelattiin usein jalkapalloa siinä torin laidalla, pikkukundit. Tää Jokinen tuli kerran sinne ja kysyi, haluatteko te pojat liittyä Sotilaspoikiin. ’Juu, juu, me tullaan.’ Ja niin me liityttiin Sotilaspoikiin. Se oli ihan sattuma.”

Sotilaspojat osallistuivat kotirintamalla muun muassa pelastustehtäviin ja sotilaallisen toiminnan aputehtäviin. Urpo sai toimia ainakin viestienviejänä ja lentovalvojana, johon koulutettiin Kukkurin hyppyrimäellä.

”Siellä oli lotat vahteina aina siellä ylhäällä”, Urpo muistelee. Myös desanttien tunnistamiseen hän sai koulutusta.

Suojeluskunnat lopetettiin sodan päätyttyä. 1940-luvun lopulla perhe muutti Viialaan ja sieltä Toijalaan, jossa Urpo kävi koulunsa loppuun ja kirjoitti ylioppilaaksi. Ikätoverit aloittivat armeijan.

”Minä ajattelin, että en mä mihinkään armeijaan mene 1952 kesällä. Täällä on olympialaiset! No, minä menin Helsinkiin ja hakeuduin semmoisiin hommiin, että pääsin vähän osallistumaan olympiakisoihin.”

Hän pääsi järjestysmieheksi Westendin urheiluhalleille, jossa kilpailtiin miekkailun olympiakullasta. Syksyllä alkoi varusmiespalvelus Hämeenlinnassa.

Herman Stigzelius nappaa nuoren vuori-insinöörin KTM:ään

Armeijassa Urpo meni RUK:hon. Palattuaan kokelaana Hämeenlinnan tykistöön hän luki erään alokkaan papereista erikoisen ammattinimikkeen: ”diplomi-insinööri, vuoriteollisuusosasto, vuori-insinööri”. Pari vuotta myöhemmin, miettiessään sopivaa ammattia itselleen, hän muisti asian.

”Mulle tuli mieleen, että perkele se vuori-insinööri, mikä se semmonen on... Pitääpä mennä kokeilemaan!” Urpo hakeutui pääsykokeisiin Teknilliseen korkeakouluun ja tuli valituksi.

Vuori-insinööriksi Urpo valmistui 1950- ja 1960-luvun taitteessa.

”Tein diplomityön Outokummussa, Vihannin sinkkikaivoksella. 60-luvulla menin Lohjan Kalkkiin. Sattui niin, että Herman Stigzelius tuli sinne tarkastuskäynnille. Hermannin kanssa istuttiin iltaa sitten siellä Lohjan yössä yhdessä ravintelissa ja Hermannin sanoi, että hän on tässä etsinyt apulaista itselleen – että ootko kiinnostunut?

Minä sanoin, että mikäs siinä. Sovittiin siinä kapakassa suoraan, että mä tuun KTM:ään. Ja 1961, oliko se nyt helmikuun alussa, mä tulin sitten KTM:ään Hermannin houkuttelemana.”

Urpo myöntää, että KTM:n kaivostoimiston päällikkö Herman Stigzelius oli syypää siihen, että Lapin kullankaivusta tuli tärkeä osa-alue myös hänen työssään. Kun hän keväällä luetteli esimiehelleen kaikki Suomen kaivokset, joihin hän oli käskystä käynyt tutustumassa, niin Stigzelius huomautti heti, että yksi puuttuu.

”Se on Lapissa Lemmenjoella. Se on Suo-

men suurin kultakaivos. Nyt menet sinne!” Stigzelius kehotti, tarkoittaen kultakaivoksella koko Lemmenjoen kulta-alueetta.

”No, minä lähdin kesäkuun alkupuolella sinne ja taisin olla sillä ensimmäisellä reissulla pian viikonpäivät. Tapasin **Yrjö Korhosen**. Ja oli siellä niitä vanhoja kaivajia. Yrjönhan mä olin nähnyt ensimmäisen kerran Viialassa 1950. Muistan kun yksi viialalainen kaveri sanoi, että toi on kullankaivaja. Mä ihmettelin, että mikä ihmeen kullankaivaja toi tommonen on. Mulle oli täysin outoa, että Lapissa kaivetaan kultaa.”

1960-luvulla kultamailla hääriäsi vain muutama sitkeä lapionheiluttaja, mutta vuosittainen käynti sekä Lemmenjoella että Ivalojoella kuului silti kaivosylitarkastajan virkatehtäviin. Joskus Urpo kokeili kaivua itsekin. ”Se oli kovaa hommaa.”

Lemmenjoen kansallispuiston laajennus kulta-alueelle 1971 – ja Urpon ”kosto”

1970-luvulla Lapin kullankaivu alkoi taas elpyä. Lemmenjoen kulta-alue liitettiin osaksi kansallispuistoa vuonna 1971, mutta sen ei pitänyt vaikuttaa kullankaivuun. Jälkikäteen liitos osoitautui virheeksi. Urpon mukaan silloinen maatalousministeriön ympäristöosasto, joka laajennusta esitti, ei toiminut niin kuin olisi pitänyt.

”Valtioneuvoston ohjesäännön mukaan tämän toisen ministeriön olisi pitänyt ottaa KTM:ään yhteyttä ja pyytää lausunto tästä tilanteesta, mutta ei ne mitään... Ne teki sen salaa.”

Urpolle kansallispuiston laajennus tuli täytenä yllätyksenä.

”Lehdestä luin jälkeenpäin, että siellä on Lemmenjoen kulta-alueelle tehty tällainen kansallispuisto tai suojelualue. Mä sitten tapasin jossakin tilanteessa yhden näistä maatalousministeriön ympäristöviranomaisista ja se totesi, että joo, he teki tällaisen kun siellä ei ollut kaivospiirejä. Mä sanoin, että jos siellä olisi ollut kaivospiiri, niin eihän sitä voi kansallispuistoon pistää. Minäkään en muistanut, että siellä oli!”

Jälkikäteen Urpo tarkisti asian. Lemmenjo-

en kulta-alue koostui lähinnä valtauksista, mutta kaivospiirejäkin oli kaksi. Ne olivat nyt joutuneet osaksi kansallispuistoa.

”Se olisi täytynyt silloin panna stoppiin heti, ettei näin voi menetellä. Mutta kun ne oli sääntöihinsä pistänyt, että siellä saa jatkaa edelleen kullankaivu ihan entisellään, niin ei mekään siihen puututtu sitten. Jälkeenpäin on tullut mieleen, että olisi pitänyt puuttua siihen heti. Että ei tämmöistä aluetta voi panna suojelualueeksi. Nyt ne puhuu siitä suojelualueena – että se on niin kuin vanha asia ja kullankaivu tullut sinne, vaikka se on päinvastoin.”

Ongelmaksi kansallispuisto-status nousi 1980-luvulla, kun koneellinen kullankaivu lisääntyi. Metsähallitus yritti kieltää koneellisen kaivun Lemmenjoen valtauksilla vedoten kansallispuiston järjestyssääntöihin. Myös luonnonsuojelulakia yritettiin muuttaa niin, että se menisi sovellettaessa kaivoslain edelle.

Stressaava tilanne raukesi kesällä 1991, kun Urpo tuli käymään Lemmenjoella ja neuvoi kullankaivajia: kaikkien, joilla oli vanha valtaus, kannatti laittaa valtuksensa kaivospiiriin. Näin koneellista kaivua pystyi jatkamaan. ”Niitähän tuli sitten kymmenittäin kaivospiirejä. Ja se oli kova paikka näille ’suojelijoille’, kun ne kuvitteli, ettei tämmöistä mahdollisuutta ole.”

Vasta uusi kaivoslaki onnistui lopettamaan Lemmenjoen koneellisen kullankaivun. Se päättyi kesäkuun lopussa 2020.

Eläkeläisen tuuminkeja nykyajasta

Urpo jäi eläkkeelle vuonna 1995, jolloin hänen rakentamansa uusi kotitalo Nurmijärvellä valmistui. Talo, jossa hän vaimonsa kanssa asuu, on metsän keskellä, korkealla kallion päällä.

”Eihän vuori-insinööri voi mennä suonlaitaan makaamaan!” Paikka on hyvä kuulemma myös siksi, etteivät naapurit kuule, ”jos kotijoukkojen komentaja antaa kovia komentoja, hähähähä”.

Vielä eläkkeelläkin Urpo on piipahdellut kultamailla ja osallistunut LKL:n laivaseminaareihin. Vuonna 2000 Lemmenjoen kullankaiva-

jat lahjoittivat hänelle kultaisen kopion Pikku-mammutista, jonka **Marjut Telilä** löysi Miessijoen keskijuoksulta kesällä 1998. Lahja oli kiihtos.

”Ei me ois kaivettu kultaa, jollei Urpo ois meitin asioita vedellyt oikeeseen suuntaan”, toteaa Risto Telilä, 82. Molemmat ovat myös LKL:n kunniajäseniä.

Urpo pitää kaivosalan nykytilannetta hankalana. Hän oudoksuu tyhjän byrokratian ja valitusrumban runsautta. Hänestä nykyinen kaivoslaki antaa liian vähän mahdollisuuksia kaivos-toiminnan edistämiseen.

”Siinä on yksi muotovirhe: sen nimi on kaivoslaki, mutta siihen täytyisi panna ’laki malmitutkimuksen ja kaivostoiminnan estämiseksi’. Silloin se vastaisi enemmän nykyajan sisältöä.”

Jos hyvä esiintymä löytyy – mikä on erittäin harvinaista – niin luonnonsuojelualueita pitäisi Urpon mielestä voida siirtää.

”Ilman metalleja ei tule toimeen tämä valtakunta. Tai sitten kielletään niiltä ihmisiltä metallien käyttö, jotka vastustaa. Ne saa puutikulla syödä eikä autolla saa ajaa eikä matkustaa junalla... Silloin se on oikeudenmukainen systeemi.”

Sen Urpokin toki myöntää, että kaivokset aiheuttavat aina jonkin verran haittaa lähiympäristölle. Koko maan mitassa haitta on kuitenkin vähäinen.

”Paljon suuremman haitan esimerkiksi Helsingin kaupunki aiheuttaa luonnolle. Se on tuhonnut luontoa helvetisti ja asfaltoinut luontoa, mutta ei siitä kukaan puhu mitään.”

Ja viime kädessä suurin päästöjen lähde on ihminen itse.

”Kun yksi ihminen pieraisee kuusi kertaa vuorokaudessa, niin siitä tulee vuodessa helvetinmoinen saaste. Ja kahdeksan miljardia ihmistä kun sen tekee, niin ei sitä ilmaa puhdista enää mikään. Hähähähä.”

TEKSTI: MILLA PELTONEN

KAHVILA

keskellä ei mitään

Sinun täytyy nelostiellä ajaessasi kääntyä Kakslauttasen jälkeen länteen, kohti Kutturan kylää. 16 kilometriä pölyistä ja mutkaista soratietä ajettuasi näet keskellä ei mitään pitkän postilaatikkorivistön ja kahvilan. Vuonna 2017 **Tiina Koivisto** vaihtoi legendaarisen vuodesta 1992 toimineen Kutturan kioskin nimen Kafea Gufihtariksi ja päätti ruveta harrastamaan kahvilayrittäjyyttä. Tiinan mukaan tuolloin erämaassa käytiin kiihvasta vedonlyöntiä siitä, kestääkö helsinkiläisäka vuottakaan kahvilanpitäjänä. Mutta niin on vain kestänyt ja seitsemäs kesä Sotajoen tienhaaran kauniissa kahvilassa alkaa tänä vuonna. Tiina miettii, että saikohan kukaan vedonlyönnistä rahojaan.

Aikaisemmin Tiina työskenteli etelässä yrittäjänä ja kävi pohjoisessa syksyisin metsästä-mässä ja mökkeilemässä.

”Ostin kioskin vähän niin kuin sian säkissä”, kertoo Tiina ja jatkaa, ettei ollut ennen ostopäätöstä koskaan käynyt Kutturan kioskillä sisällä. Lapinreissut ajoittuivat aina myöhäiseen syksyyn, jolloin kioski ei ollut enää avoinna.

Seuraavana keväänä säkin sisältö realisoitui ja Tiina remontoi miehensä **Leevin** avustamana kioskin keittiön ja kahvilatilaa parissa viikossa. Tiina on Leevin kanssa neljänsiä kioskin omistajia. Ensimmäisestä vaatimattomasta asuntovaunukioskista alkanut yritystoiminta on laajentunut aikojen saatossa ja nyt paikalla kohtelee kahdesta hirsimökistä yhdistetty monipuolisia palveluja tarjoava kesäaikainen keidas.

Kahvin ja poroburgerin lisäksi kahvilan valikoimasta löytyy kullankaivajien perusvarusteita kuten putkia, vaskooleja, mattoja, pinset-

tejä sekä peruselintarvikkeita, juomia, matkamuistoja ja polttopuitakin löytyy. Kahvilasta voi myös vuokrata vaikkapa metallinpaljastimen ja Tiinalta kannattaa aina kysyä apua muihinkin akuutteihin tarviketarpeisiin. Kirjastokin pikkuruisessa kahvilassa on ja useimmiten toimiva nettiyhteys sekä kännykän latauspalvelu. Tiina on joka vuosi kehittänyt kahvilan toimintaa ja sen ohessa tarjottavia palveluja kysynnän mukaan. Menneenä talvena valikoimaan lisättiin talvinen moottorikelkkakul-

jetus asiakkaille, jotka tarvitsevat kyytiä talvihuollon takia omalle valtaukselleen. Sitä voi allekirjoittanut lämpimästi suositella viimetalvisen kokemuksen perusteella.

Asiakaskunta on kahvilassa ainutlaatuista ja persoonallista. Valtauksiltaan kömpivien kullankaivajien lisäksi kahvilassa pistäytyy paikallisia asukkaita, poromiehiä ja - naisia sekä matkailijoita, jotka haluavat nähdä omin silmin kahvilan keskellä erämaata. Jänkhällä jytisee -tapahtuman aikana kahvilan piha saat- ta olla täynnä moottoripyöriä motoristeineen ja syksyisin metsästäjät kokoontuvat aamukahville suunnittelemaan päivän ohjelmaa.

Tiina oli tottunut työskentelemään mies- valtaisella alalla, eikä ole herkkänahkainen ronskillekaan puheelle ja siitä taidosta erämaakahvilassa on ollut hyötyä. Ensimmäisenä kesänä joillekin asiakkaille oli aluksi vedettävä tiukkaa linjaa anniskeluohjeistuksen rajoista. Tiukuus palkittiin ja läksytyksen saaneet asiakkaat huolehtivat myöhemmin, että toisetkin asiakkaat oppivat kahvilan tavoille anniskelulupien suhteen. Häiriöitä ei Tiinan aikana kahvilassa ole ollut, eikä poliisia ole tarvinnut kutsua koskaan paikalle. Poliisit kyllä pistäytyvät kesäisin kahvilassa, mutta vain tiedustellakseen onko kaikki hyvin.

Tiina ei aloittaessaan tiennyt mitään kullankaivusta saatikka siitä, millainen riemunkirjava asiakasjoukko kahvilassa asioi. Nykyisin hän osaa jo kertoa kullankaivusta matkalaisille, joista monet eivät edes tiedä Suomessa kaivettavan kultaa. Nykyisillä tiedoilla ja tarkoilla

kysymyksillä hän pystyy toisinaan auttamaan kullankaivajatuttavaansa etsivää matkailijaa.

”Ei ole harvinaista, että kaveria etsitään tuntomerkeillä parta ja musta lierihattu”, sanoo Tiina.

Jos matkailija muistaa kaivajan valtauksen puron tai joen nimen ja vaikka auton merkin tai etunimen lisäksi sukunimen, niin ehkä kaivaja löydetään. Toisinaan tunnistamisavuksi rientää asiakkaana oleva kullankaivaja, joka parhaassa tapauksessa osaa neuvoa matkalaiselle oikean reitin kaverin valtaukselle.

Kahvilanpidon lisäksi Tiina vuokraa kahta mökkiä, joista yksi on hänen omansa Kutturin kylässä ja toinen Sotajoen törmällä oleva metsähallituksen kämpppä. Tiina olisi halunnut ottaa hoitoonsa muitakin suljettuja metsähallituksen kämpppiä kuten Mobergin ja Sotajoen kämpät sekä Raahenpirtin, jotka ovat arvokasta kullankaivuun historiaa. Huollettuina ne säilyisivät varmasti paremmin kuin museoitui- na. Harmillisesti metsähallitus ei ainakaan toistaiseksi ole antanut Tiinalle lupaa niiden vuokraamiseksi ja ylläpitämiseksi. Tiina arvelee, että päätös on jäänyt byrokratian rattaisiin.

Kafea Gufihtarin piha-alueella Kultaperin- ne järjestää tänä kesänä 8.7. perinteiset Kutturin kullanhuhdontakisat. Tiina hoitaa yleisön ja kilpailijoiden muonituksen ja nesteytyksen. Jos et ole koskaan käynyt kahvilassa, niin otappa suunnaksi Kutturantie ja käy kesän aikana Tiinaa ja värikästä kahvilaporukkaa moikkaamassa. Saatat yllättyä iloisesti.

TEKSTI JA KUVAT: ANURAG LEHTONEN

Uudet kaivos- ja luonnonsuojelulaki

1.6.2023 astuivat voimaan uudet kaivoslaki ja luonnonsuojelulaki.

Kansalaisaloitteiden siivittämän ja loiskuvan somekeskustelun värittämän kaivoslakiuudistuksen ei pitänyt lakityöryhmän toimeksiannon ja työn etenemisestä seuratun perusteella kullanhuuhton sääteleyä koskea eikä muuttaa. Mutta niinhän sinne vain lisämausteita meidänkin arkemme hallinnointiin saatiin, kun yksi tuttu taho niitä pontevasti vaati.

Suurin kullankaivua koskeva muutos on kaivoslain 38. §:n uusi muotoilu. Kyseinen pykälä säätelee asian selvittämisestä ja yhteistyömenettelystä saamelaisien kotiseutualueella, kolttala-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella. Lakipykälän uusi muotoilu on sekä kaivosviranomaisen Tukesta että lupaa hakevaa kullankaivajaa aiempaa enemmän velvoittava.

Sitä miten ja millä tasolla asia tulee katsottua selvitettyksi, on vielä lain vasta voimaan astuttua mahdollonta yksiselitteisesti määritellä. On kuitenkin ennakoitavissa, että tähän

pykälään liittyvä byrokratia muuttuu samanlaiseksi kuin mihin on ympäristölupaprosesseissa jo totuttu.

Arvatenkin lupahakemukseen muotoillaan erillinen uusi kohta, jossa hakija joutuu itse arvioimaan suunnitellun toimintansa vaikutuksia saamelaisien oikeudelle harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan. Heti alkuun kannattanee todeta, että selvitystä ei voi jättää tekemättä tai kuitata lakonisella toteamuksella "Hakija arvioi, että toiminnalla ei ole vaikutuksia saamelaisien oikeuteen harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan".

Tällainen menettely johtaisi kaivosviranomaisen pyyntöön hakemuksen täydentämisestä. Hakemuksen käsittely ei etene, ennen kuin tähän pykälään on annettu tyydyttävä vastaus.

Se, millaiseksi asiaa koskeva tyydyttävä selvitys tullaan tulevaisuudessa arvioimaan, selvinnee aikanaan, kunhan 1.6.2023 jätettyjä kullanhuuhtonalupahakemuksia aletaan antaa lausunnoille.

Se, millaisia muotoja pykälän

edellyttämä yhteistyömenettely saamelaiskäräjien ja paliskuntien kanssa tulee löytämään, vaikuttanee tulevaisuudessa enemmänkin kaivosviranomaisen vatsahappojen erittymiseen, kuin hallintoalamaisten eli meidän kullankaivajien.

Joka tapauksessa kyseisen kaivoslain 38. §:n uusi muotoilu avaa tien uusille hallintovalituksille, koska kullankaivajien vanhat, tähän lakipykälään liittyneet, KHO-menestymiset liittyvät aiemman muotoilun mukaiseen menettelyyn.

Uuden luonnonsuojelulain kullankaivun kenttään heijastuvat epävarmuustekijät liittyvät lähinnä toimimiseen Natura-alueilla ja kansallispuistoissa. Mitään suorasanaisesti kirjattua kieltoa tai rajoitusta ei uuteen luonnonsuojelulakiin ole kullankaivun osalta näistäkään kirjattu, mutta varsinkin näissä tämän hallinnonalan yhteistyökuvioissahan olemme oppineet tietämään, että piru asuu direktiivien koukeroissa pykälissä ja varsinkin niitä tulkitsevien viranomaisen työpöydillä.

Viranomaisuutisia

1.3.2023 alkaen ylitarkastaja **Mikko Huru** on toiminut koneellisen kullanhuuhton ympäristö- ja vesitalouslupien vastuuvälvojana Sodankylän kunnan alueella. Mikon yhteystiedot ovat: puhelin: 029 5037 403, sähköposti: mikko.huru@ely-keskus.fi

Inarin kunnan alueella vastuuvälvojana jatkaa ympäristötarkastaja **Jouni Rauhala**. Jounin tavoittaa puhelimitse: 029 5037 502 tai sähköpostitse: jouni.rauhala@ely-keskus.fi

Tukesissa kullanhuuhtonalupia valmistellut ylitarkastaja **Juho Kupila** on siirtynyt erikoisasiantuntijak-

si Geologian tutkimuskeskukseen. Tukesissa kullanhuuhtonalupia ratkaissut ja paljon muutakin touhunnut ylitarkastaja **Pasi Molkoselkä** siirtyy Metsähallitus Kiinteistökehityksen kaivannaisyksikköön kaivosalan asiantuntijaksi.

Metsähallitus Kiinteistökehityksen kaivannaisyksikön kaivosalan asiantuntija **Heikki Remes** jää eläkkeelle. Lapin Kullankaivajain Liitto toivottaa Heikille kultaisia eläkepäiviä ja kiittää samalla Heikkiä, Juhoa ja Pasia suoraselkäisestä ja jämpistä yhteistyöstä!

Tukesiin on nimetty kullan-

huuhtonalupien hallinnointiin **Sami Mantere** ja **Juho Veijanen**.

Uudet kaivosviranomaiset ovat jo käyneet tekemässä naamaansa tutuksi Kutturantien varren kultamail-la. Esitellään heidät Prospäkkärissä tarkemmin, kun on keritty vähän tustumaan.

YHTEYSTIEDOT

- ylitarkastaja Sami Mantere, puhelin: 029 5052 263, sähköposti: sami.mantere@tukes.fi
- tarkastaja Juho Veijanen, puhelin: 029 5052 137, sähköposti: juho.veijanen@tukes.fi

Lapin ELY-keskuksen Luontoympäristöyksikkö suhmuroi

Lapin kullankaivajat ja Lapin Kullankaivajain Liitto joutuivat osalliseksi perin erikoiseen episodiin, jollaisia voisi kuvitella tapahtuvan lähinnä Aku Ankka -lehden sivuilla totalitaristisessa Brutopian valtiossa.

Vuosi sitten huhtikuun lopulla Lapin ELY-keskuksen Luontoympäristöyksikön ylitarkastaja toimitti liitolle kirjelmän, jolla se ilmoitti ELY:n jatkossa edellyttävän kategorisesti ja etukäteisesti Natura-arviointia kaikilta sellaisilta kullanhuuhdontalupahakemuksilta, joissa kullanhuuhdonta tapahtuu Natura-alueella tai sen läheisyydessä ja pyysi liittoa tiedottamaan asiasta. Kirjelmässä viitattiin vuodenvaihteessa tehtyyn linjaukseen tai käytännön muuttamiseen.

Mitään valmistelu- tai taustadokumentteja käytännön muuttamisesta ei kuitenkaan liiton edunvalvontatoimikunnan niitä pyytäessä löytynyt. Viimeisimmät EU-direktiivitkin, johon ensimmäisenä vastauksenaan liiton edunvalvontatoimikunnan tietopyyntöön Lapin ELY-keskus välitti linkit, olivat vuodelta 2018.

Pitkään jatkuneessa liiton tietopyynnön pallottelussa kirjelmän statuskin muuttui useaan otteeseen tiedotepyyntöön, viranomaisen ohjekirjeen ja tiedotteen välimaastossa. Lapin ELY-keskuksen Luontoympäristöyksikkö itsekin totesi alkuperäisen tiedotteensa lain vastaiseksi ja antoi jaettavaksi korjatun ja uudelleen muotoillun tiedotteen, joka on sisällöltään ole-

massaolevan lainsäädännön mukainen.

Liitto ei tätä kuitenkaan jaellut jäsenistölleen, koska siinä ei ole mitään uutta nykytilaan verrattuna ja koska kullanhuuhdontalupaprosessin lupaviranomaisena kuitenkin toimii Tukes. Kaivosviranomaisen Tukes yksin päättää ja tarvittaessa ohjeistaa, mitä liitteitä tai selvityksiä lupahakemuksen tulee sisältää. Lapin Kullankaivajain Liiton hallitus tai edunvalvonta ei ollut aiemmin törmännyt tilanteeseen, jossa toinen viranomaisen pyrki ohjaamaan varsinaiselle lupaviranomaiselle lähetettävän hakemuksen sisältöä ohi varsinaisen lupaviranomaisen.

SYLTTYTEHDAS

Lopulta tietopyyntö tuotti tuloksia. Liitolle toimitetuista asiakirjoista kävi ilmi, että samoihin aikoihin ELY-keskuksen Luontoympäristöyksikön toimesta käynnistettäväksi esitetty Natura-selvitystyö ei ollutkaan mikään tavanomainen Natura-arvojen varjelemiseen tai suojelun tason riittävyteen liittyvä selvitys tai karitoitus.

Selvityksen taustalla olikin Saamelaiskäräjien pyyntö lähteä etsimään perusteita kieltää kullankaivu Hammastunturin Natura-alueella. Lapin ELY/ Luontoympäristöyksikkö valmisteli esityksen pyydetyistä aiheista ja käsittelee asiaa ELY:n järjestämässä tilaisuudessa Saamelaiskäräjien ja Paliskuntien edustajien kanssa.

Kokouksessa Saamelaiskäräjät esitti tehtäväksi selvityksiä, joiden osana muun muassa poromiehiä haastatellaan kullankaivun vaikutuksista porotalouteen. Kullankaivajia ei tul-taisi asiassa kuulemaan. Tällaista kokonaisuutta lähdettiin valmistelevaan. Selvitystyö pilkot-tiin kolmeen palaan ja tästä salassa pidetyn konklaavin ideoimasta kolmiosaisesta kokonai-suudesta on käynnistetty nyt sen ensimmäinen osa.

Lapin Kullankaivajain Liitolle kerrottiin samaan aikaan, että kysymys on tavanomaisesta virkatyönä teetetävästä tutkimuksesta. Kun liiton edunvalvonta erikseen kysyi, että onko tämän takana Saamelaiskäräjät tai Paliskuntain yhdistys tai onko tästä aiemmin keskusteltu heidän kanssaan, kertoi asiaa hoitava ylitarkas-taja, että tällaisia keskusteluja ei olla käyty. Liitto sai myöhemmin julkisuuslain mukaisella tie-topyyynnöllä käsiinsä em. kokousten pöytäkir-joja, mitkä ovat ikävästi ristiriidassa liitolle ker-rotun kanssa.

Lapin Kullankaivajain Liitolla pitäisi olla oikeus osallistua itseään koskevan asian valmis-teluun ja oikeus tiedon saantiin. Asian tiedot-tamisessa liitolle ei ole kerrottu ollenkaan koko totuutta ja liitto näkee, että sen sijaan että sitä

olisi informoitu lainmukaisesti, on sitä johdet-tu asiassa tietoisesti harhaan.

Lapin Kullankaivajain Liitolla ei ole edellä mainituista tapahtumista johtuen mitenkään syvää luottamusta Lapin ELY / Luontoympä-ristöyksikön toiminnan tasapuolisuuteen tai edes tämänkaltaisen toiminnan lainmukaisuuteen.

Jos kysymyksessä olisi sellainen kartoitus kuin liitolle esitettiin, pyytäisi liitto jäseniään tukemaan asian etenemistä. Mutta koska on käynyt ilmi, että kyseessä onkin Saamelaiskä-räjien ideoima kartoitus, joka tähtää kullankai-vun luvituksen estämiseen alueella, ei Lapin Kullankaivajain Liitto toivo, että jäsenet edes- auttaisivat kartoituksen etenemistä.

Tietopyynnössä saatujen dokumenttien valaisema toiminta, jossa neuvotellaan toisten intressiryhmien kanssa jonkin toisen intressi-ryhmän toimintamahdollisuuksien kaventami-sesta Natura-säännöstöä hyväksikäyttäen, on aivan ennenkuulumatonta, ja Lapin Kullankai-vajain Liiton mielestä vähintäänkin hyvän hal-lintotavan vastaista.

ANTTI PERONIUS

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n
edunvalvontatoimikunta

SOTAJOEINTIE 2, 99830 SAARISELKÄ

www.kuttur.fi

AVOINNA 10.00 – 18.00

TIISTAISIN SULJETTU!

Kuva: Pirjo Muotkajärvi

Onnea Sählävaari

Keväällä 2023 **Kauko** ”Sählävaari” **Matilainen** saavutti miehen iän, 80 vuotta. Jo vuonna 1956 Kauko oli sairastunut lapinhulluuteen matkustettuaan Lievestuoreelta juhannuksen viettoon Aavasaksan maisemiin. Lapinhulluus muuttui kultakuumeeksi, kun Kauko retkeili vuonna 1970 Mies-sijoelle opettajaystävänsä **Riku Ilosen** tarunomaisten kertomusten houkuttelemana. Reissu aiheutti Kaukolle iänikuisen taudin, josta oli turha pyristellä irti. Joka vuosi Kauko käytti pitkät opettajan kesälomat hyödyksi ja ravitsi kultakuumeeksi nimettyä olotilaansa.

Aluksi kultakuumetta hoidettiin Miessijolla, jossa Kauko ja vaimo **Riitta** saivat perheensä kanssa majoittua Rikun kämpässä. Perheeseen kuuluivat myös kaksi poikaa **Timo** ja **Tommi** sekä tytär **Taina**. Perheen kuopus, **Taina**, oli jo kolmevuotiaana sitä mieltä, että kaikki Lapissa kaivavat kultaa.

Myöhemmin Rikun neuvosta Kauko haki oman valtauksen Korhosenojalta, joka osoitautui niin kullan huuhtomisen kuin huollon ja asumisenkin suhteen haasteelliseksi. Kaikki kullanhuuhtonta- ja selviytymistarvikkeet piti kantaa pitkiä matkoja vaikeassa maastossa,

majoitus oli teltassa ja kultakin niin syvällä joen pohjassa, ettei lapiopelillä ollut toivoakaan sen löytämiseksi. Kauko oli erittäin tyytyväinen, että myöhemmin **Tauno Leino** sai otettua kullat ylös Korhosenojasta.

Viiden vuoden Lemmenjoen kaivuun jälkeen Kauko siirtyi Lauttaojalle ja siellä sujahdettiin 20 kesää samalla valtauksella. Kullan saaminen tai rikastuminen ei ollut koskaan Kaukolle tärkeintä. Hän ymmärsi jo heti taudin ensioireista, että kultamailla paras saalis on omien akkuvarantojen lataus ja korvien välisen paineen rauhoittaminen.

Kauko on opastanut omien lapsiensa lisäksi kullankaivun perinteeseen 10 lastenlastaan. Kullanhuuhtontakilpailuihin lapset ja lastenlapset ovat osallistuneet ja tuoneet perheeseen Suomen- ja maailmamestaruuksia. Sählävaaritittelin Kauko sai Saariselän Panimon kilpailuissa, joissa lapsenlapsi Toni totesi lasten sarjassa tarjottuun avustajamahdollisuuteen, ettei hän tuollaista Sählävaaria avustajaksi huoli. Kauko on itsekin ollut innokas kilpailija ja hän on osallistunut säännöllisesti Suomessa ja Euroopassa järjestettyihin kullanhuuhtontakisoihin.

Merkkipäivät

*Kakut ja kukat
kuivahtavat, mutta
syntymäpäiväsankarit
ja kultahiput ovat
bling-blingiä.*

LKL ry onnittelee!

75 v.

- 8.8. kunniajäsenemme
Seppo Mauno, Tankavaara
6.10. Reijo Virtanen, Tampere

70 v.

- 28.4. Heikki Immonen, Lohja

65 v.

- 8.4. Timo Kaisko, Lieto
26.10. Mauri Luoma, Kauhava

60 v.

- 28.3. Hannu Siltala, Tuohikotti
16.10. Samuli Jääskeläinen, Mallusjoki

50 v.

- 22.9. Janne Laaksonen, Alapihlaja
23.9. Panu Peltola, Nokia
1.10. Sami Latva, Forssa
9.10. Mika Ripatti, Mikkeli
20.10. Kimmo Turkki, Suonenjoki

Kilpailemisen lisäksi Kauko on ollut mukana järjestämässä lukuisia kilpailuja. Hän on toiminut kymmeniä vuosia vapaaehtoisena Tankavaarassa, Kultaperinteessä ja liiton kilpailuissa.

Liiton ”kesäpoikana” eli kesäaikaisena toiminnanjohtajana toimiessaan Kauko kiersi liiton valtaukselta toiselle ja neuvoi harrastekaivajia erilaisissa tilanteissa. Opastusreissuillaan hän näki, että monet harrastelijakaivajat uskoivat lujasti, että kullankaivulla voisi rikastua. Kauko kuitenkin huomasi, että tärkein muutos ja hyöty monelle kullankaivajalle oli se, että he saivat katkaistua etelän elämän kiivaan rytmin, nauttia luonnosta ja tehdä sellaista puuhaa mistä pitivät.

Kauko arvostaa Lapin Kullankaivajain Liiton toimintaa ja sitä, että se pitää yhteyksiä kaivajiin ja antaa ohjeita kullankaivuun. Kauko itse muistuttaa aloittelevia kullankaivajia siitä, että kullankaivu ei kuulu jokamiehen oikeuksiin. Parempi olisi Kaukon mielestä aloittelijan liittyä liittoon ja harjoitella kaivutoimintaa liiton valtauksilla. Ne ovat helposti saatavissa ja siellä saa kullankaivusta realistisen käsityksen. Toinen mahdollisuus olisi hakeutua jonkun kullankaivajan rengiksi. Ehkä se on parempikin vaihtoehto, tuumii Kauko.

Luontoon.fi-sivustolla todetaan virheellisesti, että viimeiset elinkautiset poistuivat Lapin kultamailta 1980-luvulla. Sivusto tarkoittaa luultavasti elinkautisilla henkilöitä, jotka asuvat kultamailla ympäri vuoden. Liiton kunniajäseneksi valittiin Kauko kokee itsensä elinkautiseksi, koska kultakuume on riipivä tauti, joka ei luovuta ennen kuin iso noutaja tulee ja pappi heittää hiekkaa silmille. Mieli tekee edelleenkin tulla pohjoiseen ja Kaukon tapaa hyvin suurella todennäköisyydellä Tankavaaran Suomen ja Euroopan mestaruuskisoissa tänä kesänä.

TEKSTI: ANURAG LEHTONEN

.5362

FINNDETECTOR

Metallinpaljastimet ja kullankaivuvälineet

puh. 020 730 4590
www.finndetector.com
myynti@finndetector.com

Jäsentuotteita myynnissä

- LKL:n nimikkopuukko, 110 €
- LKL:n magneettitarra, 25 €
- LKL:n isännänviiri, 50 €
- Morgamin pyrkurit – LKL:n historiikki 1949–1999, 20 €
- Uhkia & isommuksia – LKL:n 70-vuotishistoriikki, 25 €
- LKL:n hopeinen rintamerkki, 15 €
- LKL:n kankainen hihamerkki, 8 €
- Vanhat Prospäkkärit, 2,50 €

Tilaa toimistolta tai kysy toiminnanjohtajalta. Tarkemmat tiedot,
kuvat tuotteista ja tilauslomake: <http://www.kullankaivajat.fi/myynnissa/>

Lapin kultakenttien isot ja pienet kultahiput.

Hippukulta välittää aidot Lapin kultahiput kaivajilta keräilijöille. Sivuiltamme löytyy isomuksia, pieniä koruhippuja, kultahiekkaa vaskausharjoituksiin sekä valmiita kulta- ja kivikoruja Suomen luonnosta.

Hippukulta www.hippukulta.fi

KERAVA, puh 0405454833 Raimo Niemelä

